

נזיר יט

משה שווערד

1. גליוני הש"ס מסכת נזיר דף יט עמוד א

והזיר והביא אימתי הזיר בזמן שהביא, נ"ב ע' גליון הגרע"א ז"ל ודוגמתו עוד ע"ז ז' ב' אשפוך לפניו שיחי בזמן שצירתי לפניו אגיד כו' אימתי תפלה לעני וגו' בזמן שלפני ד' ישפוך שיחו וע"ע ברכות מ"ט א' **אימתי בונה ירושלים ד' בזמן שנדחי ישראל יכנס** וע' מה שהארכתי בגליון כריתות ה' ב' וכבר קצרה היריעה שם מהכיל וע"ע רש"י עה"ת ויקרא א' פסוק ט"ו ומלק וגו' והקטיר וגו' ונמצא דמו וגו' וברש"י ופשוטו של מקרא מסורס הוא ומלק והקטיר וקודם הקטרה ונמצא דמו כבר וע"ע יומא נ"ט א' אמר קרא וטהרו וקדשו ע"ש דמפרש דקדשו כבר לפני הטהרה וע"ע דוגמא שבת פ"ח א' **דכתיב קיימו וקיבלו כו' ע"ש דמפרש ג"כ וקיבלו כבר לפני הקיימו** וע' תוס' חגיגה י"ג ב' ד"ה שלא יאמרו דכ' דהך **דכל המיצר לישראל נעשה ראש הכוונה דכבר נעשה ראש קודם שמיצר** וע"ע נדה מ"ח א' בשלמא לר"מ היינו דכתי' שדים נכוננו ושערך צמח אלא לרבנן איפכא מיבעי ל' ה"ק כיון ששדים נכוננו בידוע ששערך צמח פי' מכבר עש"ה וע"ע כ"מ פ"א מכלי המקדש ה"ב מש"ש אבל צריך טעם מניין לרבינו ששוחק ואח"כ מערב דילמא מערב ואח"כ שוחק והכי משמע מקרא דברישא כתי' ממולח ובתר הכי כתי' ושחקת ונ' דמשמע לרבינו שיותר יפה מתערב אחר שחיקה מקודם שחיקה וקרא לאו לסידרא איכתיב עכ"ל וא"כ כוונת הכתוב ג"כ ושחקת כבר וע"ע תוס' מנחות י"ח א' ד"ה לא מלח ולא הניף דכ' לא דקדק בסדר דתנופה קודמת למליחה כו' וכן בסנהדרין פ"ב ב' ד"ה המולח המניף והמגיש כ' לא דק דתנופה והגשה קודמת למליחה כו' וע"ע לקמן מ"ז א' יביא שאר קרבנותיו ויטהר דהכוונה יטהר ויביא שאר קרבנותיו ע"ש בתוס' וע' קידושין ס' א' לכשיתן ומש"ש בגליון:

2. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד א

ונטמאה - **והפרישה** שתי תורים אחד לעולה ואחד לחטאת ואשם בהמה להביא קרבנות נזיר טמא ואח"כ היפר לה בעלה ונמצא שהנדר נעקר למפרע וכאילו לא היתה נזירה כלל מביאה חטאת העוף [ואינה מביאה] עולת העוף כדמפרש ואזיל.

3. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד א

אמר רב חסדא ר' ישמעאל היא - דמרב להיל מההוא אף על פי שלא הביא עולתו אלא עולת נזיר לאו דורון הוא וכפרה תלויה בה דאי כרבנן דאמרי לעיל עולה דורון הוא אמאי לא תביא עולת העוף אף על פי דהפר לה בעלה ואינה נזירה אין כאן חולין דכל אימת מצי לאיתויי מייתי דורון [אלא] ודאי רבי ישמעאל היא דסבירא ליה עולה דנזיר לאו דורון הוא ואם תאמר כ"ש דחטאת נמי לאו דורון הוא והיכי מייתי חטאת כי הפר לה ואין כאן נזירות למפרע וי"ל משום דבסמוך מוקמינן לה כר"א הקפר דצריכה כפרה על שהפרישה עצמה מן היין ואף על גב שהפר לה הילכך חטאת מייתי לפי שמצינו בעלמא חטאת באה על הספק גם כאן בעלילה כל דהוא מביאה חטאת העוף אבל עולת העוף כיון דלאו דורון הוא לא מציא לאתויי כיון דהיפר לה בעלה.

4. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד א ד"ה המצער עצמן

המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה - אלמא חוטא הוא לכך מייתי חטאת העוף ודוקא אם נטמאה אבל אם לא נטמאה והפר לה בעלה נהי נמי דבעיא כפרה על שציערה עצמה לא תביא כלום משום שאם לא היפר [לה] מביאה חטאת בהמה שאינו בא על הספק ואם כן עתה כשהיפר לה לא תביאנו וחטאת העוף לא מציא לאתויי כיון דמעיקרא אי לא היפר לה לא היתה מביאתו א"כ כשהיפר לה לא ניתן לה דין חדש.

5. רש"י מסכת נזיר דף יט עמוד א

לר"א הקפר נזיר טהור נמי הוי חוטא - ודין הוא דהוה ליה למיכתביה להאי וכפר עליו מאשר חטא על הנפש בנזיר טהור והאי דכתביה בנזיר טמא הואיל ושנה בחטא [1] שכבר הזיר עצמו מן היין ועכשיו שונה בחטא שהיה לו להזהר מן הטומאה ונטמא.

6. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד א ד"ה והיינו טעמא

והיינו טעמא דכתיב קרא בנזיר טמא הואיל ושנה בחטא - [2] שלא נזהר מטומאה והאריך צער על צערו מלהנות מ"ן.

7. רבינו עזריאל על נזיר דף יט/א

מפני ששנה בחטא. פי' דודאי קסבר ר' אליעזר נזיר טהור נמי חוטא, שהרי מביא חטאת בהמה לסוף השלמת נזירותו, ולפי שחטא הוא שציער, ולכך אינו מביא נסכים, והיינו טעמא דקראו חוטא יותר מטהור, מפני ששנה בחטאת, שלא נזהר מטומאה והאריך נזירות וציער צער אחר על צערו, שמונה נזירות בתחל', הלכך האשה דלעיל אינה מביאה עולה ולא האשם שהפריש, שהרי האיש עוקר הנדר מעיקרו, אבל חטאת העוף שהפרישה מיהא מביאה, משום דחטאת העוף קל הוא ובא על הספק, וגם נמי חטאת במה שציערה עצמה ושנתה בחטא, אבל אם לא הפרישה חטאת מעיקרא, לא תביאנה אחרי כן כשהפר לה בעלה, כיון דמיעקר עקר, אע"פ שנצטערה, וכן נמי דוקא כי נטמאת מביאה חטאת משום דקל הוא כדאמרן, ואלו לא הפר לה בעל' היתה מביאה בשמיני, השתא נמי מביא' כי נמי מיפר לה, דהא שנתה וציערה עצמה, וקרא קרי בהדיא לנזיר טמא חוטא ולא לטהור, אבל לא נטמאה לא תביא כלום, כיון שהפר לה בעלה...

8. חידושי בתרא-המסביר

נ' יט. מאן תנא להא דת"ר אשה שנדרה בנזיר ונטמאה ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף כו', אי קסבר בעל מיעקר חטאת העוף נמי לא לייתי כו', לעולם קסבר בעל מיעקר עקר, ור' ישמעאל ס"ל כו"א הקפר כו' מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש כו' שציער עצמו מן היין כו'. ותמה המסביר דהא סו"ס ליכא חטאת העוף אלא בנזיר טמא, וכיון דמיעקר עקר, ליכא נזיר טמא, ואמאי חייבת בחטאת העוף. כוונת המסביר דליכא למימר דעצם הציער את עצמו מיין מחייב חטאת העוף, דהא נזיר טהור אינו מחוייב בחטאת העוף, אף שציער עצמו ל' יום. ולכאורה י"ל דדרשינן מקרא המיותר — וכפר עליו "מאשר חטא על הנפש", לרבות דאף דהיפר הבעל בנזירה טמאה והפרתו מיעקר עקר למפרע את הנזירות, מ"מ גילתה תורה דנשאר הקרבן חטאת שנתחייבה כתורת נזירה טמאה, כיון שא"א למחוק למפרע הא שציערה עצמה מן היין, ולכן אף דהנזירות נעקרה למפרע, מ"מ חיוב החטאת על הצער, נשארת על מקומה. וע"ל סנ"ב.

• עוד עיין בזה בספר נתיבות הקודש

9. ספר נתיבות הקודש

אשה שנדרה בנזיר ונטמאה ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף, וצ"ע מאי נ"מ בין אשה שנדרה והפר לה בעלה בין אחד שנזר והתיר לו חכם דהא זהו לכו"ע דאמרין לגבי חכם דהחכם עוקר הנדר מעיקרא וא"כ הו"ל להברייתא למיתני דין זה לאחר שנדר בנזיר ואח"כ נשאל לחכם על הנדר בפתח חרטה והתיר לו החכם דצריך להביא חטאת העוף אם טמא ימי נזירותו, ולכאורה הדין פשוט דכן הוא הדין בנזיר טמא אם התיר לו חכם כמו באשה שהפר לה בעלה.

10. רבינו עזריאל על נזיר דף יט/א

ודוקא הפר לה בעלה, אבל איש שנדר והפריש קרבן והתיר לו חכם לא מייתי כלום כיון דשם שאלה בהקדש כשהתי' נדרו כמו כן התיר הקדש העוף והבהמה ולא לחולין שעוקר הנדר מעיקרו ועשה הנדר וההקדש טעות גמור, אבל בהפרת בעל לא יצא הקדש לחולין והחטאת קדוש הוא עדיין...

11. רמב"ם יד החזקה הלכות דעות פרק ג

(א) שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה המהלך בדרך זו נקרא חוטא שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד ולא יהא אוסר עצמו בנדירים ובשבועות על דברים המותרים כך אמרו חכמים לא דיך מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ובכלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו בתענית ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם:

• SEE ADDENDUM

12. שערים מצויינים בהלכה

אמר להון אמינא דילמא לא צריכיתו. פי' החסרון אינו בו אלא בהם שלא שאלו אותו, כדתנן במס' אבות (פ"ב מ"ה) ולא הביישן למד, ופי' רבינו יונה מדת הבושה היא טוב בכל ענין, לבד בלימוד שאינו טוב, שנאמר (תהלים קיט-מו) "ואדברה כעדותיך... ולא אבוש". ועי' במס' סוכה (יד:) ומי אמר לן

13. רש"י מסכת נזיר דף יט עמוד א ד"ה אלא אפילו

אלא אפילו נכנס - דס"ד דכיון דנכנס הו"ל כמעיקרו שנזיר והוא בבית הקברות ולא יהו עולין לו מן המנין ולא חיילא עליה נזירות דטהרה קמשמע לן כיון שיצא והזהר ושנה וטבל דהו"ל נזיר טהור וחיילא עליה נזירות דטהרה ואי הדר איטמי מביא קרבן טומאה.

=====

14. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד ב ד"ה מי שנזר

מי שנזר בחוצה לארץ נזירות הרבה מל' יום והשלים נזירותו בחוצה לארץ ואח"כ בא לארץ - לאו דוקא במקרה בעלמא דלא סגי דלא אתי לארץ ישראל להקריב קרבנותיו ולהשלים נזירותו למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה.

15. תוספות מסכת נזיר דף יט עמוד ב ד"ה נזיר שלשים

נזיר שלשים יום - בגמרא מפרש דמדרבנן קנסא בעלמא הוא שגזרו בארץ העמים דגזרו עליהם טומאה ומן התורה ודאי טהור ויצא ידי נזירותו.

16. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף יט עמוד ב

וב"ה סברי דקנסין ליה להשלים כל נזיר דמחשבינן ליה כאילו נזר בבית הקברות. ואינו עובר משום בל תאחר דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה:

17. שיטה מקובצת על נזיר דף יט/ב

מתני' בית שמאי אומרים נזיר שלשים יום. לפי (שנזיר) [שנזר] בחוצה לארץ וגזרו טומאה בארץ העמים דקנסין ליה לחזור ולמנות עוד שלשים יום בטהרה. ולא יביא קרבנו לאחר מלאת ימי נזרו בחוצה לארץ ואינו עובר משום בל תאחר דיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה כי האי דהוי שב ואל תעשה:

18. חידושי בתרא

שלב) יט: מתני' — ואח"כ בא לארץ בש"א נזיר ל' יום, וב"ה אומרים נזיר בתחלה. יש דמקשים דהנה בנטמא בתוך השלמה זו לכאורה לא יגלח דהא מדאורייתא סבר נגמר הנזירות, וא"כ אם יגלח עובר באיסור הקפה, וה"ה דלא מייתי קרבנות טומאה, דהא ליכא סתירה אלא מדרבנן, וכ"כ הגרע"א ז"ל בתוספת למשניות, דאין כח ביד חכמים לעקור בקום ועשה, וא"כ מונה ז' ימים להיטהר ומתחיל מיד הנזירות. אבל מלשון הרמב"ם ז"ל בפיחמ"ש יש לדון בזה וז"ל הנזירות א"א בחו"ל מפני הטומאה ומה שאמרו בתוספתא שהנזירות נוהגת בארץ ובחו"ל ר"ל שכל מי שחייב עצמו נזירות בחו"ל נתחייב בזה על צד הקנס, לפיכך יעלה לא"י ויתחייב שם בנזירות כו' ע"כ. ודייק הכס"מ ספ"ב דנזירות וז"ל

19. שערים מצויינים בהלכה

ומה שכתבו התוס' דאינו אלא משום קנס, ומן התורה ודאי טהור ויצא ידי נזור, יש לדקדק ממה שכתבו התוס' במס' סוכה (ג. ד"ה דאמר) [וכ"כ בפסקי התוס' במס' ברכות יא.]. דבמקום שהחמירו בו רבנן אז לא יצא ידי חובתו אפי' מדאורייתא, ואפשר לחלק דענין נזירות אינו מצוי כ"כ, דהוא דבר שמצער עצמו, וסתם בני אדם אינם מוכנים לזה, ולכן לא גזרו כל כך שנאמר דגם מן התורה לא יצא ידי חובתו, משא"כ מצות סוכה דהוא דבר

לכלל ישראל בכל שנה ושנה, חששו שיקילו בדבריהם, והרי הם גזרו לחזק דבר תורה, לכן גזרו שאם מיקל בדבריהם לא יצא ידי חובתו. ובעיקר הדבר כשאנו עושה המצוה לפי גזירת חכמים, עי"ש במס' סוכה שכתבנו דאיכא פלוגתא בזה.

20. תפארת ציון

מתני' בש"א נזיר שלשים יום וב"ה אומרים נזיר בתחילה. הגמרא מסיק דפליגי בהקנס דקנסו החכמים אותו על דבר שנזר בחו"ל, (ואפשר לומר דטעם מחלקותם הוא דב"ש ס"ל כר"א [דהוה מב"ש] דדריש הכתוב וזאת תורת הנזיר ביום מלאות נטמא ביום מלאות תן לו תורת נזיר [לעיל ו' ע"ב] ולכן ס"ל דאין להחכמים לקנוס להנזיר בחו"ל יותר משלשים יום דכל דתקנו החכמים כעין דאורייתא תקנו, וכיון דמצינו בתורה סתירה דשלשים יום גם בנזירות מרובה די להחכמים לקנוס אותו בשלשים יום גם בנזירות מרובה.) וב"ה ס"ל דלא מצינו בתורה סתירה בנזירות אלא כל ימי נזירותו לכן ס"ל דגם בהקנס קנסו החכמים להנזיר בחו"ל הוא ג"כ על כל ימי נזירותו כעין דאורייתא:

21. רמב"ם יד החזקה הלכות נזירות פרק ב

(כא) אין הנזירות נוהגת אלא בארץ ישראל ומי שנזר בחוצה לארץ קונסין אותו ומחייבין אותו לעלות לארץ ישראל ולהיות נזיר בארץ ישראל כמנין הימים שנזר לפיכך מי שנזר בזמן הזה בחוצה לארץ כופין אותו לעלות לארץ ישראל ולהיות נוהג שם נזירות עד שימות או עד שיבנה המקדש ויביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו.

[השגת הראב"ד - לפיכך מי שנזר בזה"ז בח"ל כופין אותו לעלות לא"י א"א למה כופין אותו לעלות ולמנות וכי יש שם טהרה והלא כלנו טמאין טומאת מת ואין כאן הפרש בין א"י לח"ל ואסור להזיר בכל מקום]:

22. שערים מצויינים בהלכה

וְלִי נִרְאָה עוֹד לְדַקֵּק, הֵא כֹהֵן וְנֹזֵר דִּין אֶחָד
לָהֶם שְׁאִסּוּרִים לְטִמְאוֹת לְמִתִּים, עִי' מִשְׁנֵה
לְמֶלֶךְ (אֲבֵל רִישׁ פ"ג), וְא"כ גַּם לְכַהֲנִים יִהְיֶה
אִסּוּר לְשִׁהוּת בַּחוּ"ל לְשִׁטַּת הַרְמַב"ם, וְאִפְשָׁר
לְתַרְץ וּלְחַלֵּק דְּהַכֹּהֵן לֹא קִיבֵל עַל עֲצָמוֹ לִהְיוֹת
כֹּהֵן, אֲלֵא הוּא מִירוּשָׁת אֲבוֹתָיו מִקְדוּשָׁת בְּנֵי
אֶהֱרֹן, אֲבֵל הַנּוֹזֵר לֹא הִיָּה לוֹ לְנִדּוּר בְּנִזְרוּת
כְּשֶׁהוּא בַּחוּ"ל, וְעִי' מִש"כ הַרְדַּב"ז וְהַכֹּס"ם.
וְעִי' בְּדִבְרֵינוּ לְעִיל (יז) ד"ה בְּעִי רַבָּא.

23. חידושי בתרא

שְׁלֹד) יט: הַנ"ל — יֵשׁ דְּמַקְשִׁים דִּהְנֵה הַרְמַב"ם ז"ל סִפְכ"ב דַּאֲבֵל כְּתֵב דְּמוֹתָר
לְכֹהֵן לִיכְנֵס לְאֶרֶץ הָעַמִּים לְדַבֵּר מִצְוֵה ע"ש, וּבִלָּא זֶה אִסּוּר כִּיּוֹן דַּאֲסוּר לִיטְמָאוֹת,
וְיֵשׁ לְעִיין בְּזִמְנָן הַזֶּה דְּנִהְגּוּ לְהַקֵּל בְּלֹא דְבַר מִצְוָה, וְעִי' בַּהֲגַרְע"א ז"ל בִּשְׁ"ע יו"ד
סִשְׁס"ט שְׁכֵתֵב דְּנִהְגּוּ לְהַקֵּל מִפְּנֵי פְרִנְסָה כו' וְעוֹד מִפְּנֵי שְׁכּוֹלְנוּ טִמְאֵי מִתִּים, וְצ"ע
הֵא חֵיִיב עַל כָּל טוֹמָאָה בְּפִירִשׁ, וְאִין לֹמַר דְּהוּי טוֹמָאָה בַּחִיבּוּרֵי מִשּׁוּם אוֹרָא,
דְּהֵא אִין זֶה טוֹמָאָת מַת (עִי' סְטֵנְסִיל), וְצ"ע. וְיֵשׁ מִבְּיָאִים שְׁפַעַם נִשְׁאֵל
הַגְרַש"ז ז"ל (אֲב"ד דְּבִרִּיסָק) הֵאִיד מוֹתָר לְכֹהֵן לְלַכְתּ בְּלִי מִנְעֵלִים (אִם רַק
גּוֹשָׁא מִטְמֵא), אוֹ לְצַאת הַחוּצָה מִדִּירְתוֹ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים, וְתִירֵץ דְּסוּמְכִין אֲנוּ עַל
שִׁטַּת הַרְאֵב"ד דְּמַחֲוֹלל וְעוֹמֵד הוּי וּמוֹתָר.

24. רמב"ם יד החזקה הלכות נזירות פרק ה

(טו) ... [השגת הראב"ד - ד - ...]

והכהנים בזמן הזה טמאי מת הן ועוד אין עליהן חיוב טומאה והמחייב אותם עליו להביא ראיה]:

25. ספר מנחת חינוך - מצוה רסג - אות יז

ועיין ר"מ פ"ב מנזירות הכ"א שכתב דמי שקיבל עליו נזירות בחוץ לארץ כופין אותו לעלות לארץ ישראל, ועי"ש בראב"ד. והכסף משנה כתב כיון דבכל יום מתטמא בטומאת ארץ העמים על כן צריך לעלות לארץ ישראל. ונראה פשוט דדוקא בנזיר קונסים אותו, דלמה קיבל עליו נזירות בחוץ לארץ כיון שהוא טמא בגזירת חז"ל, אבל הנהו כהני הגולדים בחוץ לארץ שלא פשעו כלל אין עליהם שום איסור ומותרים להיות בחוץ לארץ, וזה פשוט, ופוק חזי כמה כהני איכא בחוץ לארץ. אבל כהן מארץ ישראל או שנסע מחוץ לארץ לארץ ישראל בודאי אסור לצאת לחוץ לארץ אם לא ללמוד תורה, עיין ר"מ פ"ג מאבל הי"ג דמכין כהן היוצא לחוץ לארץ מכת מרדות. ...

26. שו"ע יו"ד סימן שסט

(א) **הכהן מוזהר שלא ליטמא במת.** ולא לכל טומאות הפורשות ממנו, ולא לגולל, ולא לדופק, ולא לאבר מן החי שאין בו כדי להעלות ארוכה אם היה מחובר, ולא לאילן המיסך על הארץ וענפיו מובדלים זה מזה וטומאה תחת אחד מהן ואין ידוע תחת איזה, או אבנים היוצאים מהגדר וטומאה תחת אחד מהם ואין ידוע תחת איזה, וכן שדה שנחרש בו קבר ואין ידוע מקומו **וכל ארץ העמים, אסור לכהן ליטמא בהן:** הגה - יש אומרים דכהנים אסורים ליטמא לחרב שנטמא במת (כל בו בשם ספר יראים ותשו' רשב"א בשם רבותינו הצרפתים), ויש מקילין (תשובת רשב"א שם בשם הראב"ד ועיין בתוס' דנזיר באריכות), וכן נהגו להקל ואין נזהרין מזה:

27. טורי זהב על יו"ד סימן שסט

(ד) וכל ארץ העמים כו'. זה קאי בזמן שהיה טהרות בא"י:

28. שפתי כהן על יו"ד סימן שסט

(ב) וכל ארץ העמים כו'. **פירוש בזמן שהיה א"י בטהרה אסור לכהן לילך מארץ ישראל לארץ העמים** שהוא חוצה לארץ שהיו העובדי כוכבים קוברים מתייהם בכל מקום:

29. פתחי תשובה על יו"ד סימן שסט

[ה] ארץ העמים. באה"ט של הרב מהרי"ט ז"ל בשם שבו"י שגם בזה"ן כו' ועי' בשבו"י ח"ב סי' צ"ח שגדול אחד השיב עליו בזה והוא ז"ל חזר וכו' להעמיד **דבריו וסיים הלואי שיהא כל שמעתין ברירין כדבר זה דדין ארץ העמים נוהג בינינו את בזה"ן** דלא כדעת אחרונים שנמשכו בזה אחר דברי מהרש"ל ע"ש:

=====

=====

נזיר קדוש או חוטא

משה שווערד

1. רמב"ם יד החזקה הלכות דעות פרק ג

(א) שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה המהלך בדרך זו נקרא חוטא שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד ולא יהא אוסר עצמו בנדירים ובשבועות על דברים המותרים כך אמרו חכמים לא דיך מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ובכלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו בתענית ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם:

2. שערים מצויינים בהלכה

דהרבה תמהין הרי הכתוב קראו "קדוש", ועוד קשה דאמרינן שם כל היושב בתענית נקרא חוטא, ובמס' ברכות (לב:) איתא, גדולה תענית יותר מצדקה כו', עי"ש שביארנו הענין. ואעתיק כאן רק דברי הרדב"ז (ח"ג סי' תתסח) דאנן לא קי"ל דנקרא חוטא, אלא כפשטיה דקרא דרק נזיר טמא נקרא חוטא, ולא נזיר טהור, ולכן היו בעלי נפש הקדושים מתענים כמה תעניות, והכי משמע מתפלחו של רב ששת ויהיה מיעוט חלבי ודמי כו' כאילו הקרבתי ע"ג מזבח, וכל זה שלא יסגף עצמו הרבה יותר מדאי, דאז ודאי נקרא חוטא אצל החכמים, והדרך הממוצע הוא הנכון, ועליו נאמר (משלי ד-כו) "פלס מעגל רגליך". וכן בתשרי הרשב"א (ח"ד סי' רסב) כתב, דאין לאדם לסגף עצמו יותר מן הראוי, שאינו יכול להתעסק בתורה ולכוין דעתו, שהמצטער אינו יכול לכוין בשמועותיו ולעמוד על תורתו, והאריך שם בזה עי"ש.

ADDENDUM

FROM

תענית יא

3. שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תיח

(תתס"א) שאלה עלה דאמרינן בפ"ק דנדרים (דף י') מכאן אמרו כל היושב בתענית נקרא חוטא והלא כמה חסידים ואנשי מעשה היו מתעניין ואמרינן בברכות גדול היושב בתענית יותר מהנותן צדקה שזה בגופו וזה בממונו:

תשובה כתבו בשם ר' אליעזר ממיץ ז"ל דה"מ המקבל תענית בכעסו נקרא חוטא אבל לשם שמים לא. והא

ודאי ליתא דהא מנזיר ילפינן לה דאמרינן התם דתנא ר' אליעזר ב"ר אומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא המצער עצמו מכל דבר עאכ"ו מכאן אמרו כל היושב בתענית כו' וכיון דמנזיר ילפינן לה שנקרא קדוש משמע אפילו נדר לש"ש נקרא חוטא א"כ אף המקבל תענית לש"ש נקרא חוטא וכן ראיתי לר' אליעזר ממיץ עצמו בנדרים וז"ל והמפרש דביושב בתענית בכעס איירי טועה הוא דהא עושה ק"ו מנזירות שלא בכעס הוא ע"כ. והוא ז"ל כתב כטעמו/ בטעמו/ של דבר דאע"ג שהוא חוטא מותר לישב בתענית ששכר התענית מרובה על ההפסד וכן כתב ריטב"א ז"ל וכי/ וכן/ אתה צריך לומר בענין הנזירות דאע"ג דנקרא חוטא מ"מ מותר לידור בנזירות דשכרו מרובה על הפסדו והיינו דר' אליעזר הקפר גופיה קרי ליה לנזיר נאה והכתוב קראו קדוש. וראיה להא דאמרינן היושב בתענית בשבת קורעין לו גזר דינו וחוזרין ונפרעין ממנו עונג שבת שביטל מאי תקנתא ליתבי תענית לתעניתו. עוד יש לפרש דאיתא בפ"ק דתענית הא דמצוי לצעורי נפשיה הא דלא מצי לצעורי ומי שיושב בתענית ומצטער נקרא חוטא אבל מי שאינו מצטער כלל לא נקרא חוטא. וגם על זה ק"ל אם אינו מצטער מה שכרו אורחיה הוא הא למה זה דומה לאותם שהם רגילים לאכול פעם אחת ביום. **עוד**

נראה לפרש היושב בתענית ואינו מקיים שאר הדברים השייכים לתענית כדכתיב הלא זה צום אבחרהו פתח חרצובות רשע וכו' הלא פרוס לרעב לחמך כו' נקרא חוטא אבל המקיים התענית כאשר כתב הנביא זהו תעניתם של צדיקים ולא נקרא חוטא כלל. אבל הנכון אצלי שזה שוטה/ שיטה/ היא ולא הלקתא היא דכולהו ס"ל נזיר חוטא הוי ולדידהו נמי היושב בתענית חוטא הוא. אבל אנן לא קיי"ל הכי אלא כמפשטי/ כפשטי/ דקרא דלא

נקרא חוטא אלא נזיר טמא מפני שציער עצמו ולא עשה מצוה אבל נזיר טהור קדוש הוא ומצוה קעביד דהא ר' יהודה אומר חסידים הראשונים היו מתאיים להביא קרבן חטאת לפי שאין הקב"ה מביא תקלה על ידם מה היו עושים היו טומדים/ עומדים/ ומתנבכים נזירות למקום כדי שיתחייב קרבן חטאת ואם נזיר טהור חוטא הוא האידן עושין כך. והא דפריך תלמודא והדין קרא בנזיר טמא הוא. ומשני משום דשנה בחטא לדעת בעלי השטה פריך ומשני אבל לדידן לא קשיא לן ולא מדי. והריטב"א ז"ל כתב דאפילו למ"ד לאו חוטא הוא וקאי נמי אנזיר טהור אפשר דה"פ על שחסר את נפשו מן היין מלשון והייתי אני ובני שלמה חטאים. והנכון דקרא כפשטי' על נזיר טמא שנקרא חוטא דמה נפשך אם נטמא במזיד חוטא הוא ואם נטמא בשוגג חוטא בנפשו שציער עצמו מן היין ולא נזהר לעשות המצוה כתקנה והשתא ניחא דלא אייתר קרא דעל הנפש.

כללא דמילתא דמי שמתכוין לבו לשמים בנזירות או בתענית לא נקרא חוטא כלל אלא קדוש. וצריך שתדע שאמרו בעלי החכמה שהתענית הראוי במקום קרבן עומד ועדיף טפי שזה בגופו וזה בממונו כי האש היסודי האוכל בכחותיו בזמן שאינו מוצא מזון לאכול הוא כנגד האש האוכל הקרבן מעל המזבח וההבל היוצא מפיו הוא כנגד העשן העולה מן המזבח ונמצא גופו מזבח כפרה. ולכן היו בעלי נפש הקדושים מתענים כמה תעניות. והכי משמע מתפלתו של רב ששת ויהיה מיעוט חלבי ודמי וכו' כאלו הקרבתי ע"ג המזבח. וכל זה בתנאי שלא יסגף עצמו יותר מדאי שזה ודאי נקרא אצל חכמים חוטא והדרך הממוצע הוא הנכון ועליו נאמר פלס מעגל רגליך וכו'. והנראה לע"ד כתבתי:

4. בית הבחירה למאירי מסכת תענית דף יא עמוד א

כל המתמיד לישב בתעניות יותר מדאי אם הוא צריך לכך מדרך רפואת הנפש ואע"פ שנקרא חוטא מצד מה שהשקיע עצמו במגנות עד שהוא צריך לכך מ"מ יפה הוא עושה אלא שלא נקרא בזה לא קדוש ולא חסיד ואם נוהג בכך שלא לצורך רפואת הנפש אלא דרך יראת שמים וכונת נטיה אל קצה אחרון כל שהוא מעמיד חיותו בכך נקרא קדוש וחסיד שהרי כל כונתו לשות י"י נגדו תמיד ולבלתי הפנות מחשבתו ממנו יתברך:

5. העמק דבר על במדבר פרק ו פסוק יא

(יא) מאשר חטא על הנפש. אחר שכתב במת שבא בפתע פתאום שאין שום אשמה על הנזיר מבואר דהחטא הוא שפירש עצמו מן היין. ואם לא אירע לו זו הסיבה לא היה נקרא חוטא עה"נ. שהרי כדאי הוא להזיר עצמו מן התענוג הגשמי כדי להשיג תענוג רוחני של דביקות בה'. **אבל אחר שאירע לו באונס זו הסיבה. אות הוא שאינו ראוי לכך. וא"כ בחנם ציער עצמו מן היין. וביקש דבר שגבוה מערכו. וכיב"ז ביארנו בפרשת קרח הפסוק את מחתות החטאים האלה בנפשותם:**

6. מכתב מאלהו ח"ד ע' 268

העולם הזה מלון יקר מאד

מצאנו שהנזיר נקרא קדוש (במדבר רבה י, כח), ואף על פי כן נקרא חוטא על שציער עצמו מן היין (נזיר יט.). ושוב, מצד אחד "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו" (תנא דבי אלי' רבה, כו ועי' בתוס' כתובות קד, ד"ה לא), ומצד שני: "עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל ממנו" (ירושלמי סוף קידושין). ושוב: רבי נשבע שלא נהנה מהעולם אפילו באצבע קטנה (כתובות קד.), ומצד אחר: "כל היושב בתענית נקרא חוטא" (תענית יא.). ועוד: "סעודתך שהנאתך ממנה משוך ירך הימנה" (גיטין ע.) ואף על פי כן: "והארץ נתנה לבני אדם — לאחר ברכה" (ברכות לה.). וצריך עיון.

✓ אבל הענין הוא, שישנן שתי מדרגות, מי שקרוב להיכשל בתאוות צריך לרחק הנאות העולם הזה, ואפילו רבי חשש לזה, אבל מי שכבר ריחק את התאוות מכל וכל צריך להתקרב אליהן קצת כדי שירגיש ברכה והודאה אל השי"ת על ההנאה שנתן לו. [ובכוזרי ג, טו] כתב שמי שגדול ושלם יותר ברוחניות הוא נהנה יותר מטעם האכילה. [ונראה שמקורו מסוף מס' סוטה (מט.) "מיום שחרב בית המקדש ניטל טעם הפירות" וכו']. וטעם הדבר, כי דוקא הוא הראוי לזה, כי הוא מסוגל להעמיק יותר בברכתו.

7. מהרש"א על תענית דף יא/ב

גמ' בתוך מעיו כו'. עיין פרש"י ותוס' ועי"ל ע"ש שאכילת סעודה הוא נקרא קדושה כמ"ש פ"ק דע"ז גבי טהרה מביאה לידי קדושה שצריך אדם לקדש עצמו באכילתו דכן כתיב באסורי מאכלות והתקדשתם והייתם קדושים כו' ע"ש באורך ומשני דודאי כן הוא בלא מצי צעורי נפשיה דיש לקדש עצמו באכילתו כמ"ש קדש עצמך במותר לך כמבואר שם אבל היכא דמצי לצעורי נפשיה טפי נקרא קדוש שלא יאכל כלל:

8. בית הבחירה למאירי מסכת תענית דף יא עמוד ב

ולעולם תלמיד חכם אל ירבה בתענית יותר מדאי שאי אפשר לו לעשות כן אא"כ ממעט במלאכת שמים וכ"ש שדבר זה אסור למלמד בשכר ובתלמוד המערב שבספר זרעים דמאי פ"ז ה"ג העידו על אחד ממלמדי תנוקות שראהו אחד מן הגדולים שפניו רעים ושאלו בו וספרו לו עליו שהוא יושב כל היום בתעניות ואמר לו אסור לך אל ישכור אדם עצמו ביום ויעשה מלאכה בלילה ונסח דבריהם ר' יוחנן חזא חד ספרא אטימיוס אמרו ליה כל יומא יתיב בתעניתא אמר ליה אסור לך וכו':

9. שערים מצויינים בהלכה

דף יא: אין ת"ח רשאי ליתב בתענית מפני שממעט במלאכת שמים. זה מיירו כשמחנה בתורת פרישות, אבל התעניתים שכל הציבור מתענים, מחוייב גם הת"ח. ופסק בשו"ע (או"ח סי' תקעא) דה"ה מלמד תינוקות אסור מטעם זה. ובמג"א כתב דאפי' הפועלים אצל בעה"ב אסורים להתענות דממעטים במלאכתם מפני חולשתם, והביא לזה כמה ראיות, וממתני' דמס' דמאי (פ"ד מ"ג). וראיתי בשו"ת הרשב"א (ח"ג סי' שיט) שכתב, במי שעסק בתורה ואסר על עצמו בשר ויין בנדר על דעת רבים, ונחלש כחו עי"ז, חשוב מצוה להתיר נדרו, כיון שאין המסגף עצמו יכול לעמוד על התורה ועל הסברא, וכבר אמרו האי בר בי רב

עבודה 43

מעבודתו ע"ז. וצ"ע שהרי אמרין לעיל שגם שמואל סובר שמצוה להתענות כשהוא צריך לזה לעבודתו, וא"כ במאי פליגי ר' אלעזר ושמואל?

ו"ל שר' אלעזר סובר שבתענית מגיע אדם לקדושה ויכיר טובה על השפעת הקדושה שקיבל, ולא יחסר לו מגילוי זה כלום.

נקרא חסיד

ועוד שם: "ריש לקיש אומר [המתענה] נקרא חסיד שנאמר גומל נפשו איש חסד ועושר שארו אכזרי", ופירש"י: "גומל נפשו... לשון תגמול שמשלים נפשו לקונו. ועושר שארו – המתענה ומכחיש כשרו נקרא אכזר." וכיאות הדבר לרש"י שהתענית חסד היא שמתחסד עם קונו כי משלים לו נפשו, ומאידך, אם לא יתעלה אלא יתאונן על מר גורלו – נקרא אכזרי. והיינו דלא מצי לצעורי נפשיה כנ"ל, שמחמת הצער לא יוכל לעלות כראוי והוא נקרא אכזרי, כי אדרבה יוכל ללמוד מזה אכזריות, כי אפשר ללמוד אכזריות אפילו נגד עצמו.

מסקנה

נמצא שהכל מודים שכלי ביטול היש דעוה"ז אי אפשר להיות עובר ה' באמת, וגם שמואל מודה בזה, אך למען הכיר טובתו ית' ראוי ליהנות גם מעוה"ז, כדי שיהיה אפשר לו לכוון כוונה שלמה בכרכות הנהנין שמבקר. אך זה רק בבחינת רצוא ושוב וכשרואה יצור מתגבר עליו אי נחת תועלת זו אף שתחסר לו משלמות הכוונה.

אם להתענג או להצטער בעוה"ז

"אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא, קל וחומר מגזיר... ר' אלעזר אומר נקרא קדוש שנאמר וכו' (תענית יא.). שמואל סבר כהא דתניא "מה תלמוד לומר [בנויר] וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, וכי באיזה נפש חטא זה, אלא שציער עצמו מן היין וכו'." ופירש"י: "וכי באיזה נפש... מי הרג שנקרא חוטא, שאין מצוה לצער עצמו כדאמרין צדיקי אי אכלי האי עלמא מי סני להו (ובי שנאוי הוא לצדיקים אם אוכלים ונהנים מעולם הזה)" – (הוריות י:).

והקשו בתוספות (תענית שם) שהרי שמואל עצמו מוקי הא דאדם רשאי לחבול בעצמו ביושב בתענית (ב"ק צא:), הרי שהמתענה אינו חוטא. ותירצו שאמנם יש חטא בתענית אבל יש גם מצוה, כגון לגדור עצמו, ומצוה זו גדולה יותר מהעבירה; היינו שמדין דחיה אתו עלה. וכיאות הדבר: כי כל ענייני העוה"ז כלים לעבודתו ית', וגם חעוגי העוה"ז כלים הם להכרת טובתו ית'. ואם מוכרת להתענות כדי לשכור יצור עכ"פ חסרים לו הגילויים של הכרת הטוב.

נקרא קדוש

"ר' אלעזר אומר נקרא קדוש". ומקשה הגמ' (תענית שם ע"ב א-ב) "והאמר ר' אלעזר לעולם ימור אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו", ופירש"י: "כאילו כל מעיו קדוש ואסור להכחיש... כלומר דאסור להתענות." ובתוספות פירשו "קדוש – הקב"ה", היינו גילוי כבודו ית', והיינו שעכ"פ יחסר גילוי זה של הכרת טובתו ית' על הנאת מעיו. והגמרא מתרצת: "לא קשיא, הא דמצי לצעורי נפשיה הא דלא מצי לצעורי נפשיה." "לא מצי" פירושו שיחלש עי"ז וימעט במלאכת שמים. הרי שלר' אלעזר אל יתענה אלא אם כן לא יחסיר

11. בן יהוידע על נזיר דף יט/א

וכי באיזה נפש חטא זה, אלא מפני שציער עצמו מן היין. הוא הנאת הגוף, ומה צער יש לנפש במניעת האדם משתייתו. ונ"ל בס"ד, כי בכל מאכל ומשקה יש תערוכות ניצוצי קדושה, והאדם מברר הניצוצי קדושה בשתייתו ואכילתו על ידי הברכה, ואלו הניצוצות הקדושה שייכים לנפש שלו והמה הנאת הנפש, וכמ"ש על פסוק [תהלים ק"ז ה'] רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, ולכן במניעת האדם מאכילה ושתייה בכל מין מאכל ומשתה יש צער לנפש מצד הבירור, שהוא הנאת הנפש, דאכילה אין כאן בירור אין כאן, ועוד זאת יש צער נוסף לנפש במניעתו משתיית היין, כי הפגם של עץ הדעת שהיה אצל אדם וחווה, אשר בעבורו באו התולדות לתקן עד סוף כל הדורות, הוא היה ביין למאן דאמר ענבים סחטה לו ושתה, וידוע דכל מה שאמרו רז"ל בדבר זה, דחד אמר חטה וחד אמר תאנה היה [סנהדרין דף ע'ג], וכן שאר דיעות, כולם אמת, דהא איתא והא איתא, א"כ שתיית היין יעשה האדם בו תיקון לחטא אדם הראשון, המגיע לחלק נפשו, והוא על ידי שישתה ויברך עליו בכוונה, ולכן יש כמה דברים של מצוה שקבעו אותם על היין, שהם מצות קדוש שבת ויום טוב, ומצות הבדלה, ומצות ברכת המזון, ומילה, ואירוסין ונשואין, וכיוצא, כדי לתקן בזה חטא אדם הראשון, מה שנעשה ביין, ועל כן זה הנזיר בנזיר, שאסר היין עליו ונמנע מן שתייתו, עשה צער לנפשו, ולכך כתיב ביה אשר חטא על הנפש. ונראה לרמז בס"ד במלוי אותיות יין יש מספר ע"ו, כמנין ניחח, לרמז שאם אדם שותהו ומכוין בו לשם שמים, תהיה שתייתו מקובלת ורצויה לפני השי"ת כריח ניחח, ולזה דקדק בעל המאמר ואמר שצער עצמו מן היין, רצה לומר מן הרמז באותיות יין, שהוא מספר ניחח, אשר ביטל זה בנזירותו:

12. ספר תורת העולה לרמ"א ז"ל - חלק ג - פרק עא

וכתב עוד הרמב"ם שם כי מחכמת הרפואות שלא נרגיל קצה האחד שטבעו של אדם נוטה אליו בקצה האחד, כי לא נרגיל עליו מעשה הכילות, כמו שנרגיל עליו ענין הפזור כו', **וזהו ענין הנזיר**, כי אם יפליא לנדור **מטעם שראה שנטה אל תאוות העולם** באחד מהארבע חלקים הנזכרים למעלה, **צריך להפריש עצמו אל קצה האחרון השני בהרחקה גדולה**, עד שאמרו (ע"ז י"ז ע"א) לך לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב. הנה אין לך הרחקה גדולה מזה שהיה מרחיק עצמו לקצה השני, עד שהיה מרגיל עצמו לעמוד אחר כך בדרך המצוה, **ולפי שסתם בני אדם מרגילין עצמן בשלשים יום**, שהוא הזמן הקצוב שיהא כאחד מיושבי העיר לכמה דברים, כמו שאמרו פ"ק דב"ב (ח' ע"א), ואמר (גדה מ"ד ע"ב) כל שחי שלשים יום אינו נפל, להיות כי נראה שנתיישוב נפשו בחומרה ויכול לעמוד, וכן אמרו בירושלמי (תענית פ"א ה"א) לענין חזרת תפילה כל שלשים יום מה שרגיל הוא אומר, וכמו שהביאו הפוסקים בחבוריהן (שו"ע או"ח סי' קי"ד ס"ה), **וכן להרבה דברים להיות כי הוא הזמן המרגיל האדם במדה מן המדות או ענין מן הענינים, על כן אמרו ז"ל (נזיר ה' ע"א) סתם נזירות שלשים יום והוציאוהו ממלת קדש יהיה (במדבר ו' ה') שהוא שלשים במנין:**

וראה נפלאות תורתנו כי למדו המנין ממלת יהיה שהוא לשון עתיד, כי עיקר קדושתו של נזיר יהיה לעתיד אחר השלמת ימי נזרו, שיעמוד אז בענין מצוה לא בשעת נזרו, שאז חטא במקרה לילך בקצה היתרון, ולזה (במדבר ו' י"א) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, ודרשו ז"ל (נדרים י' ע"א) מאיזה נפש חטא אלא שציער עצמו מן היין, ועוד נוכל לומר כי חטאו היתה שבא לאסור אסור על נפשו יותר ממה שאסרה תורה, וכאלו נותן פגם בתורה שלא אסרה לאדם בכל הצורך אליו, והוא מטעם אסור לא תוסף וגו'. ...

=====

טעם קרבן חטאת של נזיר

משה שווערד

1. רמב"ן על במדבר פרק ו פסוק יא

וטעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, לא נתפרש ועל דרך הפשט כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לא-להיו, כענין שאמר (עמוס ב יא) ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים, השוה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב (לעיל פסוק ח) כל ימי נזרו קדוש הוא לה' והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם:

2. רבנו בחיי על במדבר פרק ו פסוק יג

(יג) ביום מלאת ימי נזרו. טעם הקרבן הזה בנזיר ביום מלאת ימי נזרו לא נתגלה, כי לא מצינו בכל התורה כולה קרבן כי אם על עוון שקדם לשעבר, וזה שקדם וזכה לעשות מצוה והיה כל ימי נזירותו קדוש ופרוש מתאוות העולם ועתה ביום מלאת ימי נזרו תחייבנו תורה להביא קרבן הנה זה ענין נפלא ומחודש, וכן אמרו חז"ל במסכת נזיר חידוש הוא שחידשה תורה בנזיר:

והרמב"ן ז"ל נתן בו טעם על דרך הפשט...עד כאן לשון הרב ז"ל. ועם כל הטעם הזה לא יצא קרבנו של נזיר מן החידוש כי היכן מצינו קרבן על העתיד:

אבל טעם הקרבן והחידוש איננו מתבאר כי אם על דרך הקבלה והזכרתי בנזירותו כבר כי הוא למעלה מהמדות ודבק בעצם הרחמים העליונים והוא רוצה עתה לצאת מקדושתו נראה כמתרחק ורוצה לסלק עצמו חס ושלום מאותה מעלה שכבר דבק בה, ולכך הצריכתו תורה קרבן ביום מלאת ולא לכפרה כי לא תמצא בו לשון כפרה או סליחה, אך הכוונה בקרבנו לקרב הכוחות וליחז ולחמשיך להם שפע מן המקור ויסתפקו המדות ואחר כך יחזור להנאותיו כבתחילה, ועל כן היה הקרבן שנצטוו בו עולה ושלמים וחטאת, כבש לעולה, איל לשלמים כבשה לחטאת, ובסוף אמר ואחר ישתה הנזיר יין, כלומר ואחר שישלים חיובו לכל צד ויסתפקו המדות, ישתה הנזיר יין ויחזור להנאותיו כמנהג בני אדם בעולם הגופות

• רבנו בחיי על ויקרא פרק יב פסוק ז

(ז) וכפר עליה. אין לשון כפרה נופל כי אם על החטא, ולפיכך קרבן זה של יולדת מחודש כקרבן הנזיר, כי מה חטאה בזמן הלידה שתצריכנה התורה קרבן, ואם זה הקרבן הוא על שבאה בסכנה וניצלה מהמיתה, היה ראוי לה שתביא תודה, ולמה תביא עולה וחטאת:

3. משך חכמה על במדבר פרק ו פסוק יד

ענין החטאת בנזיר הוא לפי שבטל ממנו כמה מצות, כמו טומאה לקרובים, שהיא מצות עשה, וכן קדוש והבדלה על היין, ואם פעלו אצלו בפרישות אז הוא טוב ומשובח, אבל מ"מ צריך כפרה ע"ז, כמו שהביא ר"ח (ברכות לא: תוס' ד"ה כל) דצריך למיתב תענית לתעניתו בת"ח. ולכן קרבנותיו המה קרבנות הנשיאים בחנוך המזבח, שלב נשבר הוא טוב מכל הקרבנות, כדאמר סנהדרין מ"ג, והנזירות הוא חנוך לשבירת הרוח והלב המתאוה, לכן מביא קרבנות חנוך.